

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 25. marts 2025
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Anne Sofie Brix
Sagsnr.: 2025-03283
Dok.: 3657766

Besvarelse af spørgsmål nr. 703 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 703 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. marts 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Thiesen (DF).

Peter Hummelgaard

/

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 703 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, om det med regeringens udkast til Lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) vil kunne være således, at hvis PET ikke intentionelt kommer i besiddelse af noget kommunikation mellem en borger og f.eks. en journalist eller en forsvarsadvokat, at PET ikke er forpligtet til at slette disse informationer?”

Svar:

1. Justitsministeriet forstår spørgsmålet således, at det angår det udkast til forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Understøttelse af Politiets Efterretningstjenestes mulighed for at udføre data- og analysebaseret efterretningsvirksomhed m.v.), der har været i offentlig høring i perioden fra den 6. februar til den 6. marts 2025 (28 dage) samt i høring hos visse yderligere organisationer mv. i perioden fra den 12. marts til den 19. marts 2025 (7 dage).

Det bemærkes, at der er tale om et lovforslag, der endnu ikke er fremsat for Folketinget, og hvor overvejelserne om, hvad høringssvarene måtte give anledning til, endnu ikke er afsluttede.

Udkastet til lovforslaget indeholder bl.a. et forslag til en ny bestemmelse i PET-loven (§ 4 a), der skal regulere anmodninger fra PET til Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte rådata til brug for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Bestemmelsen vil træde i stedet for reglerne i retsplejeloven i forhold til sådanne anmodninger om søgninger.

Lovforslaget indeholder endvidere bl.a. et forslag om et nyt kapitel i PET-loven om større sammenhængende datasæt (kapitel 6 a), der skal indeholde en regulering af PET's opbevaring og behandling af sådanne datasæt.

2. Hvad angår kommunikation med journalister kan Justitsministeriet overordnet oplyse, at både den i lovforslaget foreslåede ordning vedrørende retskendelse for PET's anmodning til FE om søgning i allerede tilvejebragte rådata og ordningen vedrørende større sammenhængende datasæt indehol-

der en særlig beskyttelse af oplysninger, som er egnede til at afsløre mediers kildeforhold.

I forhold til de foreslåede regler om søgninger i FE's rådata efter anmodning fra PET bemærkes indledningsvis, at sådanne søgninger efter forslaget forudsætter retskendelse, hvis søgningen vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark.

Der lægges med forslaget op til, at en anmodning om søgning ikke må fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse. Omfattet af beskyttelsen vil være f.eks. redaktører eller redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, jf. PET-lovens § 1, vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder. Det vil generelt tale imod, at der kan foretages søgning på de nævnte personer og oplysningstyper, hvis forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Omvendt vil det som udgangspunkt tale for, at der kan ske søgning, hvis der foreligger en formodning for, at sagen angår en lovovertrædelse af alvorlig karakter. Som eksempler på tungtvejende hensyn til PET's opgavevaretagelse er i bemærkningerne nævnt en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

De foreslåede regler afløser på dette punkt reglerne i retsplejeloven, der i dag finder anvendelse ved spørgsmål om retskendelse til søgning i FE's rådata efter anmodning fra PET. Disse bestemmelser indeholder også et udgangspunkt om, at der ikke kan opnås retskendelse til søgning med hensyn til kildeoplysninger, men at dette udgangspunkt kan fraviges under visse betingelser som uddybet i denne besvarelses punkt 4.

Justitsministeriet har på samme måde som efter de nugældende regler fundet, at retsstillingen med den foreslåede ordning bør være sådan, at det klare udgangspunkt er, at der ikke kan foretages søgninger med hensyn til oplysninger om journalistiske kilder, men at dette udgangspunkt kan fraviges under visse betingelser.

3. Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, utilsigtet forekommer oplysninger, som er særligt beskyttede. Det er begrundelsen for, at der i forslaget er indsat en bestemmelse, der har til hensigt at beskytte kildeoplysninger i sådanne situationer.

Det er således indeholdt i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 9, at hvis der i forbindelse med en søgning, der er sket efter rettens kendelse, er fremkommet oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke er anført i kendelsen, hvilke konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal PET straks slette disse oplysninger. Vurderer PET, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, kan tjenesten dog anmode retten om at træffe afgørelse om, hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse.

Baggrunden for, at der er lagt op til en ordning, hvorefter udgangspunktet er, at oplysningerne skal slettes, men at dette udgangspunkt under visse betingelser kan fraviges, er den samme som beskrevet ovenfor om anmodninger fra PET om adgangen til at søge efter de pågældende oplysninger. Det vil sige navnlig hensynet til, at der kan være tilfælde, hvor PET bør kunne viderebehandle oplysningerne, f.eks. for at få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for et terrorangreb.

Det samme gør sig gældende i forhold til den lignende bestemmelse, der er indeholdt i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 f, stk. 5, der vedrører oplysninger i et større sammenhængende datasæt, som PET har modtaget fra FE.

4. Som anført er der således lagt op til i de nævnte bestemmelser at beskytte oplysninger om kildeforhold, men at udgangspunktet om beskyttelse kan fraviges under visse betingelser.

Som endvidere nævnt findes der en lignende beskyttelse af oplysninger om kildeforhold i retsplejeloven, der også indeholder en mulighed for under visse betingelser at fravige beskyttelsen. Det fremgår således af lovens § 804, stk. 4, at der ikke kan meddeles pålæg om edition, såfremt der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som den pågældende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne. Det omfatter bl.a. redaktørers og redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning, jf. retsplejelovens § 172, stk. 1, nr. 1. Beskyttelsen af disse oplysninger er dog ikke absolut. Vidnepligt kan således pålægges efter reglerne i § 172, stk. 5 og 6. Efter bestemmelsens stk. 5 kan vidnepligt pålægges, hvis sagen angår en lovovertrædelse, som er af alvorlig karakter, og som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover, såfremt vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder. Efter bestemmelsens stk. 6 kan retten ligeledes pålægge vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 c, medmindre kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.

Beskyttelsen af oplysninger, som er egnede til at afsløre mediers kildeforhold, efter den foreslåede ordning svarer ikke fuldstændig til beskyttelsen af de tilsvarende oplysninger efter reglerne i retsplejeloven. Dette skal navnlig ses i sammenhæng med det forhold, at karakteren af PET's opgavevaretagelse på en række områder adskiller sig fra det øvrige politis. PET's efterforskninger leder bl.a. ikke i samme grad som efterforskninger i det øvrige politi til, at der rejses sigtelse for et strafbart forhold. Derudover har Justitsministeriet i udformningen af den foreslåede ordning vedrørende beskyttelse af oplysninger om mediers kildeforhold lagt vægt på, at ordningen vil finde anvendelse for bestemte typer af oplysninger. Justitsministeriet bemærker således, at der for så vidt angår oplysninger, som er udfundet blandt allerede tilvejebragte rådata, vil være tale om oplysninger, som FE alene har kunnet indsamle og indhente, hvis betingelserne herfor i FE-loven har været opfyldt.

5. Hvad angår andre typer af særligt beskyttelsesværdige oplysninger end oplysninger om mediers kildeforhold kan Justitsministeriet oplyse, at den i

lovforslaget foreslåede ordning vedrørende retskendelse for PET's anmodning til FE om søgning i allerede tilvejebragte rådata indeholder en særlig beskyttelse af bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen.

Det bemærkes som anført ovenfor, at sådanne søgninger efter forslaget forudsætter retskendelse, hvis søgningen vedrører i Danmark hjemmehørende personer, eller personer, der opholder sig i Danmark.

Der lægges derudover med den foreslåede bestemmelse i § 4 a, stk. 1, op til, at en anmodning om søgning i FE's rådata ikke vil kunne fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen.

Der vil således være tale om en beskyttelse af den kommunikation, der finder sted mellem den person, der søges på, og de personer, der er vidneudelukket i medfør af retsplejelovens § 170, herunder bl.a. forsvarsadvokater. Denne begrænsning i søgeadgangen svarer til bestemmelserne i retsplejelovens § 782, stk. 2, og § 804, stk. 4.

Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det imidlertid ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, forekommer oplysninger, som er særligt beskyttede. De nugældende regler i retsplejeloven tager også højde for den situation, at der ved et indgreb i meddelelshemmeligheden er fremkommet sådanne oplysninger. Således fremgår det af retsplejelovens § 791, stk. 3, at hvis der i forbindelse med telefonaflytning, anden aflytning eller brevåbning er foretaget indgreb i den mistænktes forbindelse med personer, som efter reglerne i § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne, skal materiale om dette indgreb straks tilintetgøres, men at dette dog ikke gælder, hvis materialet giver anledning til, at der rejses sigtelse for strafbart forhold mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frataget den pågældende, jf. § 730, stk. 3, og § 736.

Justitsministeriet har på samme måde som efter de nugældende regler i retsplejeloven fundet, at retsstillingen under den foreslåede ordning bør være sådan, at sådanne oplysninger som udgangspunkt skal slettes, men at dette udgangspunkt kan fraviges under visse betingelser.

Det foreslås derfor i § 4 a, stk. 8, at hvis der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen, skal disse oplysninger straks slettes. Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der indledes en efterforskning mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frataget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

I udformningen af denne del af ordningen har Justitsministeriet lagt vægt på, at ordningen skal være udtryk for den rette balance mellem dels hensynet til at beskytte de omfattede oplysninger og dels hensynet til, at PET kan anvende oplysningerne, hvis der er tilstrækkeligt gode grunde hertil. PET's efterforskninger leder som nævnt ovenfor ikke i samme grad som efterforskninger i det øvrige politi til, at der rejses en sigtelse, og Justitsministeriet har derfor ikke fundet det hensigtsmæssigt at indføre en regel om, at sletning af materialet alene kan undlades, hvis der rejses en sigtelse. En sådan regel ville efter Justitsministeriets opfattelse i for stor udstrækning føre til, at PET ville skulle slette oplysninger, som kan have afgørende betydning for f.eks. at opdage potentielle terrortrusler i tide. I stedet er det foreslået, at sletning kan undlades, hvis der indledes en efterforskning. Det bemærkes i den forbindelse, at for PET's efterforskning finder retsplejelovens regler anvendelse, jf. PET-lovens § 6. Justitsministeriet har derudover i udformningen af den foreslåede bestemmelse lagt vægt på, at den i sit indhold – bortset fra efterforskningskravet – svarer til den tilsvarende bestemmelse i retsplejelovens § 791, stk. 3, om materiale, der er fremkommet i forbindelse med telefonaflytning, anden aflytning eller brevåbning.

6. Justitsministeriet vil som nævnt nu gennemgå de indkomne høringssvar og overveje, hvilke eventuelle ændringer af lovforslaget og bemærkningerne hertil, de måtte give anledning til. I forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget vil Justitsministeriet naturligvis oversende et høringsnotat, hvor ministeriets nærmere overvejelser vedrørende de enkelte høringssvar er angivet.